

A scenic view of a white house with a red roof and a church steeple in the background, framed by green foliage. The house is on the left, and the church is on the right. The foreground is filled with green leaves and branches, some of which are out of focus. The sky is blue with some clouds.

Opplysningsvesenets fond 200 år

Lesja prestegård

Meldal prestegård

OVF • 1821-2021

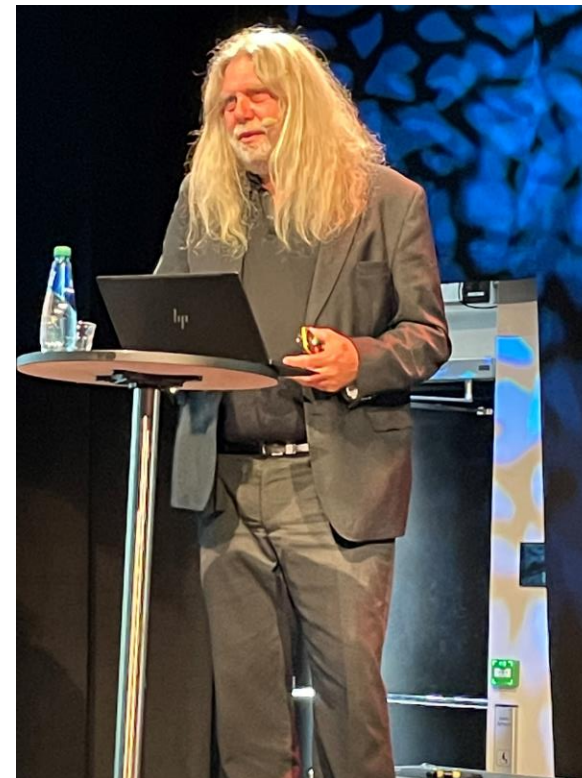
Før Vestfrontmøtet

**Seminar om rettferdighet –
Olavsfest 2020**

Jørn Holme – som prest Paul Winsnes

Jubileumsfest Tanum prestegård

Arne O. Holm

**Seminar Harstad – by og
regionutvikling i nord**

Opplysningsvesenets fond 200 år 1821-2021

Olavsflammen fra Stiklestad

**Dronningeika –
Vestre Aker prestegård**

Jubileumsfeiring i Karasjok

Sangkoret skal syngje gamle salmer, mens historielaget kommer for å fortelle om en historisk Karasjok-prest. Slik vil de lokale prestenes og prestegårdene rolle i samfunnsutviklingen feires i Karasjok.

Opplysningsvesenets fond feier 200 år i 2021. I den forbindelse inviteres det til jubileumsfeiring i Karasjok kirke søndag 5. september. Arrangementer vil bli avholdt i menighetssalen, og arrangørene kan friste med enkel servering.

Under feiringen inviteres publikum til et historisk tilbakeblikk på kirka i Karasjok i forrige århundre. Prost Egil Lønmo oppfordrer folk til å delta.

– Jeg er veldig spent på foredraget til Gudrun Lindl fra historielaget, sier Lønmo til Ságot.

Arbeidsgiver og nyhetsformidler

Siden 1821 har Opplysningsvesenets fond eid de fleste prestegårdene i Norge. 200-års jubileet vil i den forbindelse bli markert på totalt 18 prestegårder rundt om i landet. Dette for å feire hvordan både presten og prestegårdene har vært med på å bidra til samfunnsutviklingen lokalt.

Prestene og prestegårdene har hatt stor betydning for utviklingen av Norge. Prestegårdene var tidligere en stor arbeidsgiver for tjenestefolk, husmenn og sesongarbeidere. Presten fungerte som en kunnskapsrik embetsmann, som brakte nyheter og impulser fra verden utenfor, reddegjør Opplysningsvesenets fond.

Okkupasjonsmakta brant prestegården

Opplysningsvesenets fond beskriver presteboligen i Karasjok som en representant for Finnmarks etterkrigsboliger. Eneboligen ble tegnet i 1948 av arkitekt Erling Viksja, og har belleggenhet vegg i vegg med kirka.

Viksja tegnet boligen som prestebolig, med prestekontor i tillegg til sauna i kjelleren. Selve bygningen skal ha blitt oppført i 1950.

I dag er boligen hjemmet til Egil Lønmo, prost i Indre Finnmark prosti. Ságot møter ham på vei til jobb ved kirka i Karasjok en tidlig septembermorgen.

– Nå er det ikke en gammel prestegård her lenger, på grunn av historien. Alt ble brent ned under andre verdenskrig. Likevel har Opplysningsvesenets fond valgt å holde en markering her, sier Lønmo.

Den opprinnelige prestegården i Karasjok skal ha hatt belleggenhet på sørsiden av elva, i nærheten av gamlekirka, forteller han.

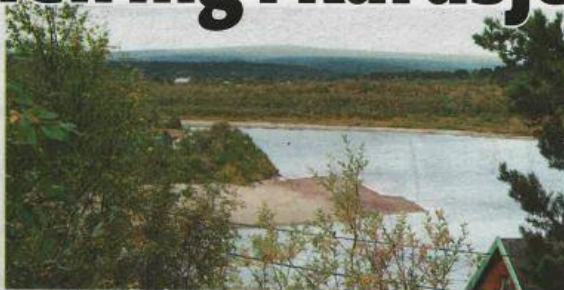
Enormt kirkesogn

Egil Lønmo opplyser til Ságot at Karasjok ikke fikk egen prest før i 1880.

– Opprinnelig var det ingen prest som bodde fast i Karasjok. Sognepresten i Kistrand hadde ansvaret for Karasjok også. En gang i tiden strakk kirkesognet seg helt bortover Honningsvåg. Så det var et stort område, poengterer han.

Opplysningsvesenets fond ønsker å markere at de har vært til stede som institusjon. Det var dem som opprettholdt prestegårdene i 200 år. I gamle dager var det som oftest knyttet et gårdsbruk til presteboligen, som ga presten inntekter.

– Flere steder langs kysten i nord var det knyttet bær- og fiske-

Presteboligen har fortsatt vakker utsikt mot Kárášjohka, selv om gjengroingen er i ferd med å ta noe overhånd. FOTO: ELISE EMBLA SCHEELE

rettigheter til prestegården. Kistrand kirkesogn hadde muligheter til flere øyer og holmer i Poozangerfjorden.

En del plasser rundt omkring heter «Prestøya». De tilhørte presten og prestegården, påpeker Lønmo.

Fra inntektskilde til kulturminne

Prestegårdene har vært en inntektskilde, men etter hvert har de blitt kulturelle institusjoner. Nå har ikke prestene boplikt på prestegårdene lenger, så man er i ferd med å selge en del av boligene.

Men flere av de gamle prestegårdene ønsker man å ta vare på, nærmest som kulturminner. Det er dette Opplysningsvesenets fond er opptatt av, klagjer Lønmo.

Under markeringen vil det delta to representanter for Opplysningsvesenets fond. De kommer for å overbringe en hilsen. Karasjok menighet har dessuten sørget for at fondets jubileumsfeiring i Karasjok får historisk korrekt akkompagnement.

– Vi tok en runde hvor vi vurderer forskjellige typer kulturelle innslag. I denne sammenheng ønsket vi at koret Skádjil skulle syngje gamle salmer, helst uten musikk. Den gamle syngemåten fungerer best uten musikk til, begrunner presten.

Sogneprest og reindriftsinspektør

Under jubileumsfeiringen kommer Gudrun Eliass Eriksen Lindl for å fortelle om den historiske sognepresten Kristian Nissen. Lindl er styreleder for Sámiid Vuorká-Dáv-virtid musea- ja historjasearvvi (De Samiske Samlingers museums- og historielag).

– Gudrun Lindl har selv valgt å holde foredrag om Kristian Nissen, som virket som sogneprest i Karasjok for rundt hundre år siden. Grunnen til at hun har valgt ut akkurat denne presten, er at han har ytt et bidrag.

Han var aktiv i utformingen av samfunnet, og oversatte også en god del salmer til samisk. Etter at han sluttet som prest ble han reindriftsinspektør, fremholder Lønmo.

– Jeg kjenner ikke til alle prestene som har vært her opp gjennom historien. Men det at Gudrun har valgt ut akkurat ham, tyder på at han har vært den mest markerte skikkelsen sånn sett, konkluderer han.

Ságot møter Egil Lønmo utenfor hans bolig ved Karasjok kirke. Bygningen ble oppført som prestebolig i 1950, og har siden den gang huset kirkes menni i bygdá. FOTO: ELISE EMBLA SCHEELE

Nils Kristian Nissen (1879–1968) ble sogneprest i Karasjok i 1904. I en periode var han medlem av reinbeitekommissjonen, før han ble utnevnt til reindriftsinspektør. Deretter ble han domprost i Tromsø og senere sogneprest i Ullensaker. Han var en rekke temaer innen samisk historie og samfunnsliv. Under jubileumsfeiringen til Opplysningsvesenets fond vil man kunne høre mer om hans spennende liv og virke. FOTO: UNNIF FORST / NORSK FOLKEMUSEUM

OVF • 1821-2021

Åpnet unikt skoletilbud på Hommedal

OVF • 1821-2021

KYLING: Bernt Eide viste frem en av de søte kyllingene.

15. september i år troppet de aller første elevene opp på Hommedal skolegård, og onsdag denne uken var det endelig offisiell åpning av det som har blitt et helt unikt skoletilbud i Grimstad.

Anna Torp Kvasjord
anna@jat.no

– Jeg hadde sett for meg en åpning med garden, duer og en søsøsing fra ordføreren her i dag, men åpningen av skolen blir noe komprimert og nøktern på grunn av korona-situasjonen, sa Bernt Eide, da han ønsket sine gjester velkommen til gårds onsdag formiddag.

Sammen med kona Siri, er han daglig leder for det som har gått fra å være Hommedal Prestegård til å bli Hommedal Skolegård.

Det var i sin tid Astrid Glimsdal som kom opp med ideen om å få til dette skoleprosjektet. Hun er leder for PP-tjenesten i Grimstad, og har etter hvert blitt med i styret for den nye stiftelsen Hommedal Skolegård.

– Som leder for PP-tjenesten i Grimstad har jeg fått innblikk i hvordan noen elever ikke opplever mestring i den vanlige skolehverdagen. Det er elever med mange ressurser, men som likevel streves på noen felt. Hvordan kan vi som kommune gi alle elever en opplevelse av å lykkes, bli sett og anerkjent? Hvordan kan vi jobbe forebyggende for å minske fallet fra skolen og gi elever tro på seg selv og livet som en aktiv deltakende voksen i samfunn og arbeidsliv? Ideen om en alternativ opplæringsarena var født, sa hun til de fremmøtte på låven i skolegården, da hun holdt en li-

ten tale innledningsvis onsdag formiddag.

Annerledes skoledag

Da Astrid Glimsdal hadde fått dette ideen om en alternativ opplæringsarena, fikk hun nyss i et tilbud de har i Oslo, Abildsø skolegård.

Her fikk hun god kontakt med daglig leder der, Asgeir Føyen. Etter møtet med han, hvor han fortalte om deres prosjekt, begynte ballen å rulle også her i Grimstad.

Prosjektgruppa fikk mandat av kommunedirektør Tone Marie Nybø Solheim om å utrede muligheten for å starte opp en alternativ opplæringsarena. Det ble sett på mange tilbud rundt om i landet, men de landet på Abildsø gård sin skolegårdsmodell som den best egnede.

17. juni 2019 sa de folkevalgte i Grimstad ja til å sette i gang med prosjektet Hommedal skolegård, og litt over ett år etter, er skolen altså på plass og i full drift. Her kommer enkeltelever fra de fleste skolene i Grimstad innom en dag i uka, for å få en annerledes skoledag. Skoletilbudet har blitt godt mottatt, og i dag er det 27 elever på skolen. Hver av elevene er innom skolen kun en dag i uka, men denne dagen betyr mye for dem.

– På tirsdager er det barn fra 1. til 4. trinn som er her, på onsdager kommer mellomtrinnet, og på torsdager er det ungdomsskolebarn som kommer. De fleste skolene i Grimstad har elever her så, med noen få unntak. Men dette skal være et tilbud til alle skolebarn i kommunen, sier daglig leder Bernt Eide til Adressa.

Når elevene kommer til skolen møtes de først til frokost, før det er tid for SOFT-samling (Sosial ferdighetstrening). Deretter deler elevene seg inn i de ulike gruppene, og setter i gang aktiviteten for dagen. Så er det tid for loggskrivning, før de avslutter dagen med felles lunsj. Det er delt inn i tre grupper, småt og beite, og ledet av Siri Eide, «gård og friluftsliv» som ledes av Bernt Eide, og så har

DYR: På Hommedal skolegård er det flere dyr. Ordfører Beate Skretting fikk lov å mate sauen.

de «snekkerverkstedet» som for tiden ledes av Kai Nicolaisen fra Jobbsentralen. De har vært en av mange gode samarbeidspartnere i oppstarten av skolen. – Vi har fått gode tilbakemeldinger allerede, og det føles veldig fint. Men utfordringer vil det bli her, og det må vi ha også, gjennom hele skoledagen.

– Elevene er på en gruppe i tre uker, og så bytter de. Måten vi jobber på er en blåkopi av hvordan de jobber på Abildsø gård, men det vil selvsagt bli lokale tilpassinger. Vi har NIBIO her i umiddelbar nærhet, og vi har nærheten til sjøen. Men aller først nå er det viktig for oss at ungene blir trygge på å være her på gården, før vi reiser ut.

– Vil gi resultater Da det var åpning i låven onsdag, var det mange som ville ha ordet. Prosjektet har kommet til takket være mange gode krefter, og de takket alle hverandre for at skoletilbudet nå er oppe

og går. Kommunedirektør Tone Marie Nybø Solheim var på plass, det samme var ordfører Beate Skretting. – Dette har jeg gledet meg til. Da vi fikk en presentasjon av dette prosjektet i kommunestyret for halvannet år siden, skjønte vi at dette er en ny måte å være der for de elevene som trenger det. Jeg tror aldri vi har vært nærmere trampekjøp i kommunestyret noen gang enn da dette ble presentert. Det var kjempagod stemming for det her, sa ordføreren. Hun hadde med et gavekort som gave til skolen, et gavekort de kan bruke på spill eller andre ting de måtte trenge på skolen. Etter sin lille tale klippet hun snoren og erklærte skolen for offisielt åpen.

– Vi har fått mange gode tilbakemeldinger både fra skolene og fra foreldrene etter oppstarten, og det gjelder han. – Vi har fått gode tilbakemeldinger allerede, og det føles veldig fint. Men utfordringer vil det bli her, og det må vi ha også, men det skal vi klare å stå i. Vi er mange trygge voksne her, og vi skal stå sammen med disse barna over tid, og gi dem tid til å vokse og tid til å mestre, sier Eide.

– Vi har fått gode tilbakemeldinger både fra skolene og fra foreldrene etter oppstarten, og det gjelder han. – Vi har fått gode tilbakemeldinger allerede, og det føles veldig fint. Men utfordringer vil det bli her, og det må vi ha også, men det skal vi klare å stå i. Vi er mange trygge voksne her, og vi skal stå sammen med disse barna over tid, og gi dem tid til å vokse og tid til å mestre, sier Eide.

– Vi har fått gode tilbakemeldinger både fra skolene og fra foreldrene etter oppstarten, og det gjelder han. – Vi har fått gode tilbakemeldinger allerede, og det føles veldig fint. Men utfordringer vil det bli her, og det må vi ha også, men det skal vi klare å stå i. Vi er mange trygge voksne her, og vi skal stå sammen med disse barna over tid, og gi dem tid til å vokse og tid til å mestre, sier Eide.

– Vi har fått gode tilbakemeldinger både fra skolene og fra foreldrene etter oppstarten, og det gjelder han. – Vi har fått gode tilbakemeldinger allerede, og det føles veldig fint. Men utfordringer vil det bli her, og det må vi ha også, men det skal vi klare å stå i. Vi er mange trygge voksne her, og vi skal stå sammen med disse barna over tid, og gi dem tid til å vokse og tid til å mestre, sier Eide.

– Vi har fått gode tilbakemeldinger både fra skolene og fra foreldrene etter oppstarten, og det gjelder han. – Vi har fått gode tilbakemeldinger allerede, og det føles veldig fint. Men utfordringer vil det bli her, og det må vi ha også, men det skal vi klare å stå i. Vi er mange trygge voksne her, og vi skal stå sammen med disse barna over tid, og gi dem tid til å vokse og tid til å mestre, sier Eide.

– Vi har fått gode tilbakemeldinger både fra skolene og fra foreldrene etter oppstarten, og det gjelder han. – Vi har fått gode tilbakemeldinger allerede, og det føles veldig fint. Men utfordringer vil det bli her, og det må vi ha også, men det skal vi klare å stå i. Vi er mange trygge voksne her, og vi skal stå sammen med disse barna over tid, og gi dem tid til å vokse og tid til å mestre, sier Eide.

– Vi har fått gode tilbakemeldinger både fra skolene og fra foreldrene etter oppstarten, og det gjelder han. – Vi har fått gode tilbakemeldinger allerede, og det føles veldig fint. Men utfordringer vil det bli her, og det må vi ha også, men det skal vi klare å stå i. Vi er mange trygge voksne her, og vi skal stå sammen med disse barna over tid, og gi dem tid til å vokse og tid til å mestre, sier Eide.

SNEKKERVERKSTED: I første etasjen på låven er det laget i stand et snekkerverksted hvor barna laget mye fint.

STYRET: Dette er styret i Hommedal skolegård. F.v. Bernt Eide, Asgeir Føyen, Roald Abrahamssen, Astrid Glimsdal og Erling Stubhaug.

FORSAMLING: Gjестene som var på åpningen satt med god avstand til hverandre på låven.

SNOR: Beate Skretting klipper snora og erklærer Hommedal Skolegård for offisielt åpen. Astrid Glimsdal, Arne Mowatt Haugland og Bernt Eide følger nøye med.

ALLE FOTO: ANNA TORP KVASJORD

OVF • 1821-2021

Takk for
oppmerksomheten!

